

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Etap I Wstępny

Opracowanie dokumentacji PZO wraz z
wykonaniem niezbędnych ekspertyz przyrodniczych
i przygotowaniem danych w standardzie GIS dla
obszarów Natura 2000 Ostoja Przemyska
PLH180012, Pogórze Przemyskie PLB180001

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W SZCZECINIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

SPIS TREŚCI

1. OBSZAR NATURA 2000 OSTOJA PRZEMYSKA PLH180012	5
1.1. USTALENIE TERENU OBJĘTEGO PROJEKTEM PLANU.....	5
1.2. USTALENIE PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH PROJEKTEM PLANU ORAZ USTALENIE ZAKRESU KONIECZNEJ INWENTARYZACJI	6
1.3. ANALIZA ZAKRESU KONIECZNEJ INWENTARYZACJI PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH PROJEKTEM PLANU	7
1.4. USTALENIE PRZEDMIOTÓW OCHRONY PODLEGAJĄCYCH INWENTARYZACJI W RAMACH NAD PROJEKTEM PLANU	12
1.5. ORGANIZACJA PROCESU KOMUNIKACJI Z RÓŻNYMI GRUPAMI INTERESU	17
1.6. WYKONANIE OPISU METODYK INWENTARYZACJI ORAZ METODYK OCENY STANU OCHRONY POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTÓW OCHRONY.....	19
2. OBSZAR NATURA 2000 POGÓRZE PRZEMYSKIE PLB180001.....	31
2.1. USTALENIA TERENU OBJĘTEGO PROJEKTEM PLANU	31
2.2. USTALENIE PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH PROJEKTEM PLANU ORAZ USTALENIE ZAKRESU KONIECZNEJ INWENTARYZACJI.	33
2.3. ORGANIZACJA PROCESU KOMUNIKACJI Z RÓŻNYMI GRUPAMI INTERESU	34
2.4. WYKONANIE OPISU METODYK INWENTARYZACJI ORAZ METODYK OCENY STANU OCHRONY POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTÓW OCHRONY	36

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KESZCZOWIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

1. OBSZAR NATURA 2000 OSTOJA PRZEMYSKA PLH180012

1.1. USTALENIE TERENU OBJĘTEGO PROJEKTEM PLANU

Opracowanie dokumentacji PZO wraz z wykonaniem niezbędnych ekspertyz przyrodniczych i przygotowaniem danych w standardzie GIS dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Przemyska PLH180012 w części poza gruntami Skarbu Państwa będącymi w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w granicach administracyjnych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie (Nadleśnictwo Bircza, Kańczuga, Krasieczyn).

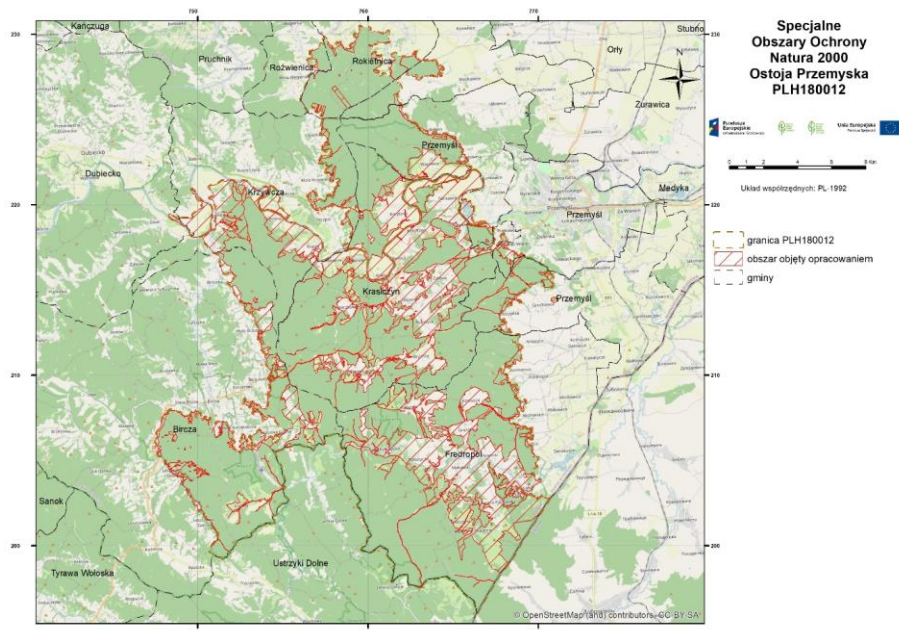
Obszar opracowania wynosi więc 12 665,97 ha jest to 31,93% ogólnej powierzchni obszaru Natura 2000 Ostoja Przemyska PLH180012.

Tab. 1. Zestawienie powierzchni objętej opracowaniem projektu Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Przemyska PLH180012

Rodzaj powierzchni	Powierzchnia geometryczna [ha]	Udział [%]
Powierzchnia obszaru Natura 2000 Ostoja Przemyska PLH180012	39 665,27	100
Powierzchnia gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Bircza, dla której stwierdzono przesłanki określone w art. 28 ust. 11 o ochronie przyrody, które uzasadniałyby nieobjęwanie części obszaru projektem Planu	11 619,44	29,29
Powierzchnia gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Kańczuga, dla której stwierdzono przesłanki określone w art. 28 ust. 11 o ochronie przyrody, które uzasadniałyby nieobjęwanie części obszaru projektem Planu	1 649,50	4,16
Powierzchnia gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Krasieczyn, dla której stwierdzono przesłanki określone w art. 28 ust. 11 o ochronie przyrody, które uzasadniałyby nieobjęwanie części obszaru projektem Planu	13 730,36	34,62
Powierzchnia objęta opracowaniem projektu Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Przemyska PLH180012	12 665,97	31,93

Obszar Natura 2000 Ostoja Przemyska położony jest na terenie województwa podkarpackiego, powiat przemyski gminy: Bircza, Dubiecko, Żurawica, Krasieczyn, Krzywca, Przemysł, Fredropol, miasto Przemysł, powiat bieszczadzki gmina Ustrzyki Dolne, powiat

jarosławski gmina Rokietnica, Roźwienica. Plan zadań ochronnych zostanie ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Ryc. 1. Specjalne Obszary Natura 2000 Ostoja Przemyska PLH180012

1.2. USTALENIE PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH PROJEKTEM PLANU ORAZ USTALENIE ZAKRESU KONIECZNEJ INWENTARYZACJI

Przedmiotami ochrony objętymi projektem Planu są siedliska przyrodnicze, gatunki roślin i zwierząt zestawione w tabelach poniżej (do 30 % powierzchni każdego siedliska przyrodniczego wskazanego do inwentaryzacji oraz do 30 % stanowisk każdego gatunku roślin i zwierząt, w tym gatunków ptaków wskazanych do inwentaryzacji).

1.3. ANALIZA ZAKRESU KONIECZNEJ INWENTARYZACJI PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH PROJEKTEM PLANU

Tab. 2. Siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000 Ostoja Przemyska PLH180012

Kod siedliska	Nazwa	Powierzchnia z SDF (stan na 03.2022) [ha]	Reprezentatywność SDF (stan na 03.2022)	Powierzchnia poza RDLP Krosno (dane dok. pzo z 2014 r.)	Powierzchnia poza RDLP Krosno warstw (dane FDP)	Liczba powierzchni monitoringowych w obszarze objętym opracowaniem	Termin prowadzenia badań
3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	40,94	B	37,92	37,92	2	01.VI-15.VII
6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	56,82	B	52,12	51,2	2 (wszystkie powierzchnie do weryfikacji)	01.V-15.VII
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	2958,91	A	2708,58	2675,01	1 Dla pozostałych płatów przyjęto w całości dane z Monitoringu GIOŚ	15.V-15.VII
7220	Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	0,63	B	0,09	0,09	Wszystkie powierzchnie do weryfikacji	01.VI-15.VII
8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	0,25	C	0,2	0,2	Wszystkie powierzchnie do weryfikacji	15.VI-15.VII
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	15249,63	A	807,45	469,76	2	1.VI-15.VII
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	6336,16	A	896,41	791,71	1 Dla pozostałych płatów przyjęto w całości dane z Monitoringu GIOŚ	1.VI-15.VII

Kod siedliska	Nazwa	Powierzchnia z SDF (stan na 03.2022) [ha]	Reprezentatywność SDF (stan na 03.2022)	Powierzchnia poza RDLP Krosno (dane dok. pzo z 2014 r.)	Powierzchnia poza RDLP Krosno warstw (dane FDP)	Liczba powierzchni monitoringowych w obszarze objętym opracowaniem	Termin prowadzenia badań
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	588,49	B	284,53	252,86	2	15.V-31.VII
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	333,24	B	0,22	-	Występuje tylko w RDLP Krosno	Nie stwierdzono poza LP
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	1,05	A	-	-	Występuje tylko w RDLP Krosno	Nie stwierdzono poza LP

Tab. 3. Gatunki roślin i zwierząt będące przedmiotami ochrony dla obszaru Natura 2000 Ostoja Przemyska PLH180012

Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba stwierdzeń wg. SDF (stan na dzień 03.2022)	Ocena populacji wg. SDF (stan na 03.2022)	Liczba monitoringów wg FDP poza gruntami LP	Liczba stwierdzeń poza gruntami LP	Liczba powierzchni monitoringowych w obszarze objętym opracowaniem	Data prowadzenia oceny liczebności
1308	Mopek zachodni	<i>Barbastella barbastellus</i>	135-135	C	5	105	1 Wykonanie powierzchni próbnej wraz z detekcją dźwięków echolokacyjnych	1.VII- 15.VII
5264	Brzanka	<i>Barbus carpathicus</i>	-	C	2	65	Brak możliwości wykonania inwentaryzacji z powodu terminu realizacji projektu planu PZO. Inwentaryzację ryb prowadzi się od 01.IX-31.X	-
1193	Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	-	C	11	107	3	01.V-15.VII
1386	Bezlist okrywowy	<i>Buxbaumia viridis</i>	-	A	2	10	1	01.V-30.VI
1352	Wilk	<i>Canis Lupus</i>	14-14	C	12	21	Ocena siedliska gatunku, populacja określona na podstawie danych z Nadleśnictw	-
4014	Biegacz urozmaicony	<i>Carabus variolosus</i>	-	A	4	10	1	01.V-30.VI
4015	Biegacz Zawadzkiego	<i>Carabus zawadzki</i>	-	A	1	6	1	01.V-30.VI
1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	-	C	16	1	5	01.I-31.V
1163	Głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>	-	C	1	10	Brak możliwości wykonania inwentaryzacji z powodu terminu realizacji projektu planu PZO. Inwentaryzację	-

Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba stwierżeń wg. SDF (stan na dzień 03.2022)	Ocena populacji wg. SDF (stan na 03.2022)	Liczba monitoringów wg FDP poza gruntami LP	Liczba stwierżeń poza gruntami LP	Liczba powierzchni monitoringowych w obszarze objętym opracowaniem	Data prowadzenia oceny liczebności
							ryb prowadzi się od 01.VIII-31.X	
1086	Zgniotek cynobrowy	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	-	A	4	4	1	1.V-30.VI
1074	Barczatka kataks	<i>Eriogaster catax</i>	-	C	16	23	5	Dwukrotnie w terminach 10-30.IV, 20-30.V
6199	Krasopani hera	<i>Euplagia quadripunctaria</i>	-	A	21	109	7	15.VII-20.VII Monitoring o wątpliwej jakości, gdyż możliwe są tylko 2 wejścia, a najpewniejszy termin obserwacji gatunku to koniec lipca i początek sierpnia
1096	Minóg strumieniowy	<i>Lampetra planeri</i>	-	C	2	3	Brak możliwości wykonania inwentaryzacji z powodu terminu realizacji projektu planu PZO. Inwentaryzację ryb prowadzi się od 01.VIII-31.X	
1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	-	C	24	24	7	15.IX-31.IV
1361	Ryś	<i>Lynx lynx</i>	4-4	B	2	2	Ocena siedliska gatunku, populacja określona na podstawie danych z Nadleśnictw	-
1324	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	45-64	C	2	114	1 Wykonanie powierzchni próbnej wraz w echolokacja	1.VII- 15.VII

Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba stwierdzeń wg. SDF (stan na dzień 03.2022)	Ocena populacji wg. SDF (stan na 03.2022)	Liczba monitoringów wg FDP poza gruntami LP	Liczba stwierdzeń poza gruntami LP	Liczba powierzchni monitoringowych w obszarze objętym opracowaniem	Data prowadzenia oceny liczebności
4026	Zagłębek bruzdkowany	<i>Rhysodes sulcatus</i>	-	A	3	5	1	01.V-30.VI Termin odłowu w pułapki bardzo mocno uzależniony od zmian temperatur wiosennych
1354	Niedźwiedź brunatny	<i>Ursus arctos</i>	-	A	4	2	Ocena siedliska gatunku, populacja określona na podstawie danych z Nadleśnictw	-
1381	Widłoząb zielony	<i>Dicranum viride</i>	-	A	x	x	Występuje w obszarze LP	Nie stwierdzono poza LP
1920	Ponurek Schneidera	<i>Boros schneideri</i>	-	B	x	x	Występuje w obszarze LP	Nie stwierdzono poza LP
1060	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	-	C	x	x	Występuje w obszarze LP	Nie stwierdzono poza LP
6179	Modraszek nausitous	<i>Phengaris nausithous</i>	-	C	26	36	8	30.VI-01-IX
6177	Modraszek telejus	<i>Phengaris teleius</i>	-	C	27	38	8	30.VI-01-IX
6143	Kiełb Kesslera	<i>Romanogobio kesslerii</i>	-	C	x	x	Występuje w obszarze LP	Nie stwierdzono poza LP
1166	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	-	C	x	x	Występuje w obszarze LP	Nie stwierdzono poza LP
2001	Traszka karpacka	<i>Triturus montandoni</i>	-	C	x	x	Występuje w obszarze LP	Nie stwierdzono poza LP

1.4. USTALENIE PRZEDMIOTÓW OCHRONY PODLEGAJĄCYCH INWENTARYZACJI W RAMACH PRAC NAD PROJEKTEM PLANU

Tab. 4. Siedliska przyrodnicze podlegających monitoringowi w ramach prac nad projektem Planu w obszarze Natura 2000 Ostoja Przemyska PLH180012

Kod siedliska przyrodniczego	Nazwa	Liczba monitoringów do wykonania w ramach PZO poza LP	Termin prowadzenia badań
3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	2	01.VI-15.VII
6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	2 (wszystkie powierzchnie do weryfikacji)	01.V-15.VII
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	1 Dla pozostałych płatów przyjęto w całości dane z Monitoringu GIOŚ	15.V-15.VII
7220	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	Wszystkie powierzchnie do weryfikacji	01.VI-15.VII
8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	Wszystkie powierzchnie do weryfikacji	15.VI-15.VII
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	2	1.VI-15.VII
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	1 Dla pozostałych płatów przyjęto w całości dane z Monitoringu GIOŚ	1.VI-15.VII
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	2	15.V-31.VII
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	Występuje tylko w RDLP Krosno	Nie stwierdzono poza LP

Z komentarzem [LR1]: Zwiększyć do 2 powierzchni

Kod siedliska przyrodniczego	Nazwa	Liczba monitoringów do wykonania w ramach PZO poza LP	Termin prowadzenia badań
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	Występuje tylko w RDLP Krosno	Nie stwierdzono poza LP

Tab. 5. Gatunki roślin i zwierząt podlegających monitoringowi w ramach prac nad projektem Planu w obszarze Natura 2000 Ostoja Przemyska PLH180012

Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba monitoringów do wykonania w ramach PZO poza LP	Termin prowadzenia badań
1308	Mopek zachodni	<i>Barbastella barbastellus</i>	1 Wykonanie powierzchni próbnej wraz z detekcją dźwięków echolokacyjnych	1.VII- 15.VII
5264	Brzanka	<i>Barbus carpathicus</i>	Brak możliwości wykonania inwentaryzacji z powodu terminu realizacji projektu planu PZO. Inwentaryzację ryb prowadzi się od 01.IX-31.X	-
1193	Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	3	01.V-15.VII
1386	Bezlist okrywowy	<i>Buxbaumia viridis</i>	1	01.V-30.VI
1352	Wilk	<i>Canis Lupus</i>	Ocena siedliska gatunku, populacja określona na	-

Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba monitoringów do wykonania w ramach PZO poza LP	Termin prowadzenia badań
			podstawie danych z Nadleśnictw	
4014	Biegacz urozmaicony	<i>Carabus variolosus</i>	1	01.V-30.VI
4015	Biegacz Zawadzkiego	<i>Carabus zawadzki</i>	1	01.V-30.VI
1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	5	01.I-31.V
1163	Głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>	Brak możliwości wykonania inwentaryzacji z powodu terminu realizacji projektu planu PZO. Inwentaryzację ryb prowadzi się od 01.VIII-31.X	-
1086	Zgniotek cynobrowy	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	1	1.V-30.VI
1074	Barczatka kataks	<i>Eriogaster catax</i>	5	Dwukrotnie w terminach 10-30.IV, 20-30.V
6199	Krasopani hera	<i>Euplagia quadripunctaria</i>	7	15.VII-20.VII Monitoring o wątpliwej jakości, gdyż możliwe są tylko 2 wejścia, a najpewniejszy

Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba monitoringów do wykonania w ramach PZO poza LP	Termin prowadzenia badań
				termin obserwacji gatunku to koniec lipca i początek sierpnia
1096	Minóg strumieniowy	<i>Lampetra planeri</i>	Brak możliwości wykonania inwentaryzacji z powodu terminu realizacji projektu planu PZO. Inwentaryzację ryb prowadzi się od 01.VIII-31.X	
1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	7	15.IX-31.IV
1361	Ryś	<i>Lynx lynx</i>	Ocena siedliska gatunku, populacja określona na podstawie danych z Nadleśnictw	-
1324	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	1 Wykonanie powierzchni próbnej wraz w echolokacją	1.VII- 15.VII
4026	Zagłębek bruzdkowany	<i>Rhysodes sulcatus</i>	1	01.V-30.VI Termin odłowu w pułapki bardzo mocno uzależniony od zmian temperatur wiosennych
1354	Niedźwiedź brunatny	<i>Ursus arctos</i>	Ocena siedliska gatunku, populacja określona na podstawie danych z Nadleśnictw	-

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba monitoringów do wykonania w ramach PZO poza LP	Termin prowadzenia badań
6179	Modraszek nausitous	<i>Phengaris nausithous</i>	8	30.VI-01.VII
6177	Modraszek telejus	<i>Phengaris teleius</i>	8	30.VI-01.IX

1.5. ORGANIZACJA PROCESU KOMUNIKACJI Z RÓŻNYMI GRUPAMI INTERESU

Według specyfikacji istotnych warunków zamówienia (Zamówienie RDOŚ Rzeszów WPN 261.2.1.2021 załącznik nr 1 opis przedmiotu zamówienia) proces organizacji komunikacji społecznej ma przebiegać w następujący sposób.

Ad. 3. Organizacja procesu komunikacji z różnymi grupami interesu

- a) Wykonawca w porozumieniu z Zamawiającym zidentyfikuje różne grupy interesu oraz opracuje zasady i sposoby komunikowania się z nimi w toku całego procesu pracy nad *projektem Planu*, uwzględniając specyfikę danego obszaru Natura 2000 i znaczenie tych grup dla realizacji zapisów *projektu Planu*.
- b) Podczas identyfikacji różnych grup interesu i wskazaniu odpowiednich sposobów i narzędzi komunikowania się z nimi, należy brać pod uwagę te osoby/instytucje, które:
 - powinny aktywnie uczestniczyć w pracach nad *projektem Planu*,
 - powinny angażować się w proces planistyczny, ponieważ opracowywany *projekt Planu* będzie ich dotyczył (zarządcy terenu, gdzie występują przedmioty ochrony),
 - mogą dostarczać informacji niezbędnych do sporządzenia *projektu Planu*,
 - mogą interesować się opracowywaniem *projektu Planu* z różnych względów, np. pod kątem inwestowania lub turystycznego wykorzystania terenu.
- c) Opracowane przez Wykonawcę zasady i sposoby komunikowania się pomiędzy Wykonawcą, Zamawiającym a różnymi grupami interesu zaangażowanymi w proces tworzenia *projektu Planu* wymagają, przed ich wdrożeniem, zatwierdzenia przez Zamawiającego.
- d) Głównym kanałem udostępniania informacji o projekcie wszystkim zainteresowanym osobom i podmiotom będzie strona internetowa Zamawiającego.

Tab. 6. Zespół Lokalnej Współpracy

<i>L.p.</i>	<i>Imię i nazwisko</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje</i>	<i>Kontakt*</i>
1.	mgr inż. Leszek Reizer	Koordynator Planu	Wykonawca	tel. 608305281, email: leszek.reizer@przemysl.buligl.pl
2.	Krzysztof Cholewa,	Przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie	RDOŚ w Rzeszowie	tel. 17 785 00 44 wew. 666, 783921780 email: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
3.	Adam Smoleń	Przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie	RDOŚ w Rzeszowie	tel. 17 785 00 44 wew. 666, 783921780 email: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
4.	Wojciech Cyran	Przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie	RDOŚ w Rzeszowie	tel. 17 785 00 44 wew. 666, 783921780 email: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
5.				
6.				
7.				

1.6. WYKONANIE OPISU METODYK INWENTARYZACJI ORAZ METODYK OCENY STANU OCHRONY POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTÓW OCHRONY

Monitoring siedlisk przyrodniczych, roślin i zwierząt przeprowadzony zostanie na gruntach nie będących w zarządzie Nadleśnictw Bircza, Krasiczyn, Kańczuga z poszanowaniem własności prywatnej.

Z zebranych danych przeprowadzono wstępne analizy i weryfikacje siedlisk. Zestawiono powierzchnie siedlisk stwierdzone na Lasach Państwowych (zadania ochronne) oraz siedliska stwierdzone na gruntach poza gruntami LP z dostępnej dokumentacji.

Siedliska mało powierzchniowe, nielicznie występujące na badanym terenie wyznaczono w 100% do weryfikacji w terenie. Ich powierzchnię również skorygowano o błąd granicy i zweryfikowano z dostępnymi danymi.

Monitoring siedlisk przyrodniczych roślin i zwierząt przeprowadzony będzie w oparciu o metodykę opracowaną przez Inspekcję Ochrony Środowiska, zamieszczoną w przewodnikach metodycznych.

Dane terenowe będą uwzględniać przede wszystkim: lokalizację, opis siedliska oraz ocenę stanu jego zachowania w miejscu przeprowadzenia monitoringu; określenie obserwowanych zespołów i podzespołów roślinnych; areal siedliska na stanowisku; aktualne oddziaływania na siedlisko oraz przewidywane zagrożenia.

W każdym miejscu, gdzie będzie wykonywane zdjęcie fitosocjologiczne należy wykonać co najmniej jedno zdjęcie fotograficzne. Wszystkie zdjęcia fotograficzne należy skatalogować i przywiązać do warstwy punktowej wskazującej dokładne miejsce ich wykonania.

Ocena przedmiotów ochrony będzie wykonana zgodnie z rozporządzeniem MŚ z dnia 17 lutego 2010 w sprawie sporządzania projektu pzo dla obszaru Natura 2000. Dla siedlisk przyrodniczych stan ochrony będzie scharakteryzowany następującymi parametrami: powierzchnia siedliska; struktura i funkcja; szanse zachowania siedliska.

Oceny dla parametru „**powierzchnia siedliska**”:

- FV (właściwy) - nie zmniejsza się, nie jest antropogenicznie pofragmentowana;
- U1 (niezadawalający) - wykazuje powolny trend spadkowy lub jest antropogenicznie pofragmentowana;
- U2 (zły) - wykazuje szybki trend spadkowy lub jest silnie antropogenicznie pofragmentowana;

Oceny dla parametru „**struktura i funkcja**”:

- FV (właściwy) - w dobrym stanie, brak znaczących zaburzeń, zachodzą typowe dla siedliska procesy ekologiczne, stan typowych gatunków właściwy, różnorodność biologiczna związana z siedliskiem niezubożona;
- U1 (niezadowolający) - niewielkie zaburzenia, np. nieoptymalne zagospodarowanie, niewielkie zubożenie strukturalne, zaburzenie typowych dla siedliska procesów ekologicznych, zubożenie różnorodności biologicznej, upośledzenie funkcji, niezadowolający stan niektórych typowych gatunków;
- U2 (zły) - istotne, głębokie zaburzenia, np. brak właściwego zagospodarowania, zubożenie strukturalne, brak typowych dla siedliska procesów ekologicznych, głębokie zubożenie różnorodności biologicznej, utrata funkcji, zły stan typowych gatunków lub wyraźne zubożenie ich zestawu;

Oceny dla parametru „**szanse zachowania siedliska**”:

- FV (właściwy) - brak zagrożeń i negatywnych trendów. Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10 - 20 lat jest niemal pewne
- U1 (niezadowolający) - zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10 - 20 lat nie jest pewne, ale jest prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym zagrożeniom
- U2 (zły) - zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10 - 20 lat będzie bardzo trudne: zaawansowane procesy recesji, silne negatywne trendy lub znaczne zagrożenia

Dla gatunków stan ochrony będzie scharakteryzowany następującymi parametrami: populacja; siedlisko; szanse zachowania gatunku.

Oceny dla parametru „**populacja**”:

- FV (właściwy) - liczebność jest stabilna w dłuższym okresie (mogą występować naturalne fluktuacje) oraz populacja wykorzystuje potencjalne

możliwości obszaru, oraz struktura wiekowa, rozrodczość i śmiertelność prawdopodobnie nie odbiegają od normy;

- U1 (niezadowalający) - liczebność wykazuje powolny trend spadkowy lub jest znacznie niższa od potencjalnych możliwości obszaru lub struktura, rozrodczość albo śmiertelność są antropogenicznie zaburzone;
- U2 (zły) - liczebność wykazuje silny trend spadkowy lub struktura wiekowa, rozrodczość i śmiertelność są zaburzone w sposób zagrażający powstaniem takiego trendu w najbliższej przyszłości;

Oceny dla parametru „siedlisko”:

- FV (właściwy) - wielkość wystarczająco duża i jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku
- U1 (niezadowalający) - wielkość i jakość siedliska antropogenicznie pogorszona tak, że nie jest optymalna dla gatunku
- U2 (zły) - wielkość zdecydowanie zbyt mała lub jakość niewątpliwie niezapewniająca długoterminowego przetrwania gatunku

Oceny dla parametru „szanse zachowania gatunku”:

- FV (właściwy) - brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10 - 20 lat jest niemal pewne;
- U1 (niezadowalający) - zachowanie gatunku w perspektywie 10 - 20 lat nie jest pewne, ale jest prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym negatywnym oddziaływaniom i przewidywanym umiarkowanym zagrożeniom;
- U2 (zły) - zachowanie gatunku w perspektywie 10 - 20 lat będzie bardzo trudne, silne negatywne zmiany w populacji i siedlisku lub przewidywane znaczne zagrożenia w przyszłości (praktycznie nie do wyeliminowania);

Tab. 7. Wykaz siedlisk oraz zakres prac

Kod siedliska	Nazwa naukowa	Zakres prac terenowych
3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	Wyznaczyć transekt o długości 200 m i szerokości 10 m. Należy dokonać pomiarów wskaźnika siedliska i wykonać 3 zdjęcia fitosocjologiczne, na początku, w środku i na końcu transektu. Ich położenie oraz wysokość należy wyznaczyć za pomocą odbiornika GPS. Następnie wypełnić formularz dla stanowiska, przypisując wartości poszczególnym wskaźnikom i dokonując ich oceny. Oceny wskaźników i parametrów dokonać zgodnie z przewodnikiem metodycznym dotyczącym siedliska („Monitoring siedlisk przyrodniczych - Przewodnik metodyczny cz. II”).
6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis-Festucion pallescens</i>)	Wyznaczyć transekt o długości 200m. Na transekcje co 100 m wyznaczyć 3 miejsca do wykonania 3 zdjęć fitosocjologicznych zlokalizowanych na początku, w środku i na końcu transektu. Współrzędne punktów zdjęć wyznaczyć za pomocą odbiornika GPS. Oceny wskaźników i parametrów dokonać zgodnie z przewodnikiem metodycznym dotyczącym siedliska („Monitoring siedlisk przyrodniczych - Przewodnik metodyczny cz. I”).
6510	Wysokogórskie murawy acydofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	Wyznaczyć transekt o długości 200 m i szerokości 10 m. Na transekcje co 100 m wyznaczyć 3 miejsca do wykonania 3 zdjęć fitosocjologicznych zlokalizowanych na początku, w środku i na końcu transektu. Zdjęcia wykonać metodą Brauna-Blanqueta na poletkach o powierzchni 5x5m. Współrzędne punktów zdjęć wyznaczyć za pomocą odbiornika GPS. W przypadku, gdy nie ma możliwości wyznaczenia transektu, należy go zastąpić 20a powierzchnią o innych wymiarach. Oceny wskaźników i parametrów dokonać zgodnie z przewodnikiem metodycznym dotyczącym siedliska („Monitoring siedlisk przyrodniczych - Przewodnik metodyczny cz. III”).
7220	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	Monitoring prowadzony jest na całym obszarze biodepozycji i występowania martwicy wapiennej oraz roślinności wskaźnikowej na danym stanowisku metodą: <ul style="list-style-type: none"> • Punktową dla płatów siedliska, którego najdłuższy bok jest mniejszy niż 5 m, monitoring obejmuje całe stanowisko. • Minitransjektu, dla płatów siedlisk których większy bok jest większy niż 5 m, monitoring obejmuje część stanowiska, na transekcje o szerokości 2 m, przebiegającym na całej długości stanowiska, kształt liniowy, nieregularny, jego osią jest środek cieku koryta, rozmieszczenie punktów badawczych regularne. Kartowanie fitosocjologiczne. Oceny wskaźników i parametrów dokonać zgodnie z przewodnikiem metodycznym dotyczącym siedliska („Monitoring siedlisk przyrodniczych - Przewodnik metodyczny cz. I”).
8220	Ściany skalne i rumowiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacetalia vandellii</i>	Ze względu na charakter siedliska powierzchnia zdjęcia obejmują całe siedlisko, chyba że jakaś część skalna jest niedostępna i wymaga specjalistycznego sprzętu wspinaczkowego. Powierzchnia siedliska to suma powierzchni płatów, na których zlokalizowano zdjęcia fitosocjologiczne oraz powierzchnia siedlisk niedostępnych, identyfikowanych wzrokowo. Oceny wskaźników i parametrów dokonać zgodnie z przewodnikiem metodycznym dotyczącym siedliska („Monitoring siedlisk przyrodniczych - Przewodnik metodyczny cz. III”).

Kod siedliska	Nazwa naukowa	Zakres prac terenowych
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Powierzchnia badawcza, transekt o długości 200 m i szerokości 20 m. Jeżeli taki transekt nie mieści się w płacie siedliska, wówczas można go skrócić, ale wówczas wskaźniki należy opisywać na odpowiednio szerszej powierzchni, tak by zachować jej wielkość 0,4 ha. Jeżeli wymuszają to warunki terenowe, dopuszcza się transekt załamany w połowie długości. Na transekcie należy udokumentować roślinność za pomocą 3 typowych zdjęć fitosocjologicznych, wykonanych na powierzchni 100 m ² na początku, w środku i na końcu transektu. Współrzędne zdjęć, będące zarazem współrzędnymi transektu zlokalizować przy użyciu urządzenia GPS. Oceny wskaźników i parametrów dokonać zgodnie z przewodnikiem metodycznym dotyczącym siedliska („Monitoring siedlisk przyrodniczych - Przewodnik metodyczny cz. IV”).
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> i <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Powierzchnia badawcza, transekt o długości 200 m i szerokości 20 m. Jeżeli taki transekt nie mieści się w płacie siedliska, wówczas można go skrócić, ale wówczas wskaźniki należy opisywać na odpowiednio szerszej powierzchni, tak by zachować jej wielkość 0,4 ha. Jeżeli wymuszają to warunki terenowe, dopuszcza się transekt załamany w połowie długości. Na transekcie należy udokumentować roślinność za pomocą 3 typowych zdjęć fitosocjologicznych, wykonanych na powierzchni 100 m ² na początku, w środku i na końcu transektu. Współrzędne zdjęć, będące zarazem współrzędnymi transektu zlokalizować przy użyciu urządzenia GPS. Oceny wskaźników i parametrów dokonać zgodnie z przewodnikiem metodycznym dotyczącym siedliska („Monitoring siedlisk przyrodniczych - Przewodnik metodyczny cz. IV”).
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	Monitoring na transekcie szerokości 10 m, długości 200 m lub powierzchni o innych wymiarach równej 40 a. Należy wykonać trzy zdjęcia fitosocjologiczne na przeciwległych końcach transektu oraz w centralnej jego części. Powierzchnia zdjęcia powinna obejmować 200 m ² , ilościowość gatunków oceniana w skali Braun-Blanqueta. Oceny wskaźników i parametrów dokonać zgodnie z przewodnikiem metodycznym dotyczącym siedliska („Monitoring siedlisk przyrodniczych - Przewodnik metodyczny cz. I”).

Tab. 8. Wykaz gatunków roślin i zwierząt oraz zakres prac

Kod gatunku	Nazwa naukowa	Zakres prac terenowych
1308	Mopek zachodni <i>Barbastella barbastellus</i>	Nietoperze chwywane będą w sieci chiropterologiczne. Odłowy prowadzone będą od zachodu słońca do godziny 24.00–01.00 w miesiącach lipcu i sierpniu. Nietoperze odławiane będą w 1–5 sieci chiropterologiczne, rozpięte w poprzek cieków wodnych i na terenach leśnych ostoi. Odłowy dostarczą informacji o obecności innych gatunków nietoperzy w ostoi, a także danych dotyczących statusu gatunków (e.g. obecność młodych i/lub karmiących samic świadczą o rozrodzie). Po odłowieniu nietoperza w sieć określana będzie jego przynależność gatunkowa, płeć i wiek. Nietoperze po wykonaniu w/w czynności zostaną natychmiast wypuszczone w miejscu złowienia. Wiek nietoperzy (młody – urodzony w tym roku vs. stary) określany zostanie w oparciu o stopień skostnienia płytek epifazalnych stawów dłoni (Fig. 1). Ponadto w przypadku samic określany zostanie także statut rozrodzcy (karmiąca vs. niekarmiąca) w oparciu o obecność łysinek wokółsutkowych, w przypadku samców zaś (aktywny seksualnie vs. nieaktywny) po stopniu wypełnienia najądrzy. Wyniki odłowów będą na bieżąco rejestrowane na

Kod gatunku	Nazwa naukowa	Zakres prac terenowych
		nośnikach elektronicznych, na kartach obserwacji, na bieżąco prowadzona będzie również dokumentacja fotograficzna. Zgodnie z metodyką GIOŚ.
5264	Brzanka <i>Barbus carpathicus</i>	Wykorzystane zostaną dostępne dane. Termin prac nie pozwala na wykonanie inwentaryzacji przed oddaniem dokumentacji.
1193	Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	Na wyznaczonych powierzchniach przeprowadzone zostaną 3 kontrole (po jednej w miesiącu: maju, czerwcu i lipcu). Poszukiwania gatunku polegały na szczegółowym przeszukaniu zbiorników wodnych (głównie były to koleiny na szlakach zrywkowych) przy użyciu siatki herpetologicznej, prowadzono również nasłuchy.
1386	Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	W terminie wiosennym (marzec-czerwiec) po odszukaniu stanowiska i ustaleniu miejsca występowania mchu, należy odnotować dane podłoża w tym: stopień rozkładu drewna, gatunek drzewa oraz średnicę pni. Należy określić zbiorowisko leśne i ekspozycję terenu, dokonać pomiaru stanu siedliska oraz wykonać zdjęcie fitosocjologiczne na powierzchni przynajmniej 0,5 m ² , na pniu w miejscu występowania. Badania należy powtarzać co 3 lata.
1352	Wilk <i>Canis Lupus</i>	Liczebność populacji określona zostanie na podstawie danych z corocznych obserwacji prowadzonych przez Nadleśnictwa. Wskaźniki stanu siedliska oceniane zostaną na podstawie wytycznych zawartych w „Przewodniku metodycznym. Monitoringu gatunków zwierząt”. Baza pokarmowa obliczona zostanie na danych Nadleśnictwa pochodzących z obserwacji całorocznych, przyjmując uśrednione wagi ciała zwierząt należących do poszczególnych gatunków podawane w „Małej encyklopedii leśnej” PWN.
4014	Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	Badania prowadzone będą w maju, na odcinkach potoków położonych na terenach leśnych. Na transektach o dł. 100 m, równomiernie po obu stronach potoku zakłada się co 10 m, 10 szt. pułapek żywołownych typu Barbera. Co 2-3 dni pułapki kontroluje się, dokumentuje liczbę złapanych osobników i wypuszcza je.
4015	Biegacz zawadzkiego <i>Carabus zawadzki</i>	Badania będą prowadzone w maju, na odcinkach potoków położonych na terenach leśnych. Na transektach o dł. 100 m, równomiernie po obu stronach potoku zakłada się co 10 m, 10 szt. pułapek żywołownych typu Barbera. Co 2-3 dni pułapki kontroluje się, dokumentuje liczbę złapanych osobników i wypuszcza je.
1337	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Prace inwentaryzacyjne prowadzone będą w terminie kwiecień – maj. Jako główne założenie monitoringu traktuje się ocenę stanu populacji i siedlisk bobrów w wyznaczonych obszarach monitoringowych. Powierzchnie monitoringowe stanowią linie brzegowe większych cieków wodnych o długości 200 m. (długość transektu). Po stwierdzeniu śladów bytowania obserwacja 15 – 20 m.
1163	Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	Wykorzystane zostaną dostępne dane. Termin prac nie pozwala na wykonanie inwentaryzacji przed oddaniem dokumentacji.
1086	Zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>	Ocena stanu populacji: Na każdej podpowierzchni (10 ha) przeszukuje się maksymalnie 3 kłody leżące/drzewa stojące o odpowiednich parametrach rozkładu (II stopień rozkładu) oraz wilgotności (drewno silnie świeże / wilgotne). Po znalezieniu pierwszego osobnika gatunku - poszukiwania na podpowierzchni są przerywane. Wybrane do analizy drzewo przeszukuje się na nie więcej niż 30% powierzchni kory. Poszukiwania gatunku przeprowadza się, gdy temperatura powietrza wynosi przynajmniej +5°C. Ocena stanu siedliska: W trakcie prac wykonuje się pomiar martwego drewna celem:

Kod gatunku	Nazwa naukowa	Zakres prac terenowych
		<ul style="list-style-type: none"> - określenia ilość martwego drewna: oblicza się ilość kłód stojących o pierśnicy większej lub równej 30 cm, oraz leżących o średnicy w połowie długości większej lub równej 30 cm; - określenia jakości martwego drewna (ocena występowania określonych klas rozkładu drewna w cztero-stopniowej skali); - oceny intensywności gospodarowania na podstawie ilości pozostawionego martwego drewna.
1074	Barczatka kataks <i>Eriogaster catax</i>	Monitoring wykonuje się w dwóch terminach: między 1 - 4 dekadą kwietnia i 2 - 3 dekadą maja. Polega na badaniu liczebności gatunku i stanu jego siedliska.
6199	Krasopani hera <i>Euplagia quadripunctaria</i>	Prace inwentaryzacyjne prowadzone zostaną według podręcznika GIOŚ – część I. (Zostanie wykonany niepełny cykl do 15.07.2022 r.) Do badań gatunku służą dwa wskaźniki charakteryzujące populację i siedlisko. Obserwuje się kilkakrotnie kwiaty sadzka i notuje liczbę zaobserwowanych motyli.
1096	Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	Wykorzystane zostaną dostępne dane. Termin prac nie pozwala na wykonanie inwentaryzacji przed oddaniem dokumentacji.
1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	Powierzchnie monitoringowe stanowią linie brzegowe stawów hodowlanych oraz większych cieków wodnych (o szerokości lustra wody przekraczającej 3 m). Bada się linie brzegowe na odcinkach o długości ok. 600- 1000 m. Istotnym kryterium jest odpowiednia baza pokarmowa w postaci ryb oraz płazów. Na powierzchniach monitoringowych szuka się śladów obecności gatunku w postaci odchodów, tropów oraz kopczyków z wydzieliną zapachową.
1361	Ryś <i>Lynx lynx</i>	Liczebność populacji określa się na podstawie danych z corocznych obserwacji prowadzonych przez Nadleśnictwa. Wskaźniki stanu siedliska oceniane będą na podstawie wytycznych zawartych w „Przewodniku metodycznym. Monitoringu gatunków zwierząt”. Baza pokarmowa obliczana będzie bazując na danych Nadleśnictwa pochodzących z obserwacji całorocznych, przyjmując uśrednione wagi ciała zwierząt należących do poszczególnych gatunków podawane w „Małej encyklopedii leśnej” PWN.
1324	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Nietoperze chwywane będą w sieci chiropterologiczne. Odłowu prowadzone będą od zachodu słońca do godziny 24.00–01.00 w miesiącach lipcu i sierpniu. Nietoperze odławiane będą w 1–5 sieci chiropterologiczne, rozpięte w poprzek cieków wodnych i na terenach leśnych ostoi. Odłowu dostarczą informacji o obecności innych gatunków nietoperzy w ostoi, a także danych dotyczących statusu gatunków. Po odłowieniu nietoperza w sieć określana będzie jego przynależność gatunkowa, płeć i wiek. Nietoperze po wykonaniu w/w czynności zostaną natychmiast wypuszczone w miejscu złowienia. Wiek nietoperzy (młody – urodzony w tym roku vs. stary) określany zostanie w oparciu o stopień skostnienia płytek epifazalnych stawów dłoni. Ponadto w przypadku samic określany zostanie także statut rozrodzony (karmiąca vs. niekarmiąca) w oparciu o obecność łysinek wokółsłukowych, w przypadku samców zaś (aktywny seksualnie vs. nieaktywny) po stopniu wypełnienia najądrzy. Wyniki odłowów będą na bieżąco rejestrowane na nośnikach elektronicznych, na kartach obserwacji, na bieżąco prowadzona będzie również dokumentacja fotograficzna. Zgodnie z metodyką GIOŚ.
4026	Zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i>	Ocena stanu populacji: Zastosowana będzie metodyka opisana w podręczniku monitoringu GIOŚ. Przewiduje się odłów imagines w okresie ich rójki za pomocą pułapek ekranowych (IBL-2). Na każdej powierzchni wywieszane będzie 6 pułapek. Pułapki wywieszane będą równomiernie na całej powierzchni monitoringowej, lokalizując je nad kłodami i w miejscach nagromadzenia martwego drewna, często w

Kod gatunku	Nazwa naukowa	Zakres prac terenowych
		<p>prześwietleniach drzewostanów. Pułapki kontroluje się co 3 dni lub po ulewnym deszczu.</p> <p>Ocena stanu siedliska:</p> <p>W trakcie prac wykonywany będzie pomiar martwego drewna. Inwentaryzacja martwego drewna wykonywana będzie na zasadach określonych w Instrukcji Urządzenia Lasu tom I (dodatkowe pomiary drewna martwego na wybranych powierzchniach próbnych) przy czym uwzględnia się tylko martwe drewno o grubości ponad 20 cm w grubszym końcu. Podczas pomiarów uwzględniane będą także klasy rozkładu drewna (w czterostopniowej skali). Inwentaryzacja martwego drewna zostanie przeprowadzona na 10 równomiernie rozlokowanych transektach o wymiarach 100 m x 10 m na każdej 100 ha powierzchni.</p>
1354	Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i>	<p>Liczebność populacji określona zostanie na podstawie danych z corocznych obserwacji prowadzonych przez Nadleśnictwa.</p> <p>Parametr siedlisko oceniany zostanie na podstawie wytycznych zawartych w „Przewodniku metodycznym. Monitoringu gatunków zwierząt”.</p> <p>Do obliczeń wykorzystane będą dane z projektu <i>Corine Land Cover</i>.</p>
6179	Modraszek nausitous <i>Phengaris nausithous</i>	<p>Prace inwentaryzacyjne zostaną przeprowadzone według podręcznika GIOŚ – część II z modyfikacją do prac monitoringowych (prowadzonych na zlecenie GIOŚ) z dnia 2015-07-17. Koncepcja monitoringu stanu populacji opiera się na względnej ocenie liczebności <i>imagines</i> na wyznaczonych transektach (500 – 1500 m) i ocenie stanu siedliska z uwzględnieniem bazy roślin żywicielskich gąsienic, dostępności mrówek gospodarzy, stopnia ekspansji roślin inwazyjnych oraz podrostu drzew lub krzewów. Termin wykonania badań powinien obejmować przedział czasowy od końca czerwca do początku września.</p>
6177	Modraszek telejus <i>Phengaris teleiūs</i>	<p>Prace inwentaryzacyjne prowadzone będą według podręcznika GIOŚ – część II z modyfikacją do prac monitoringowych (prowadzonych na zlecenie GIOŚ) z dnia 2015-07-17. Koncepcja monitoringu stanu populacji opiera się na względnej ocenie liczebności <i>imagines</i> na wyznaczonych transektach (500 – 1500 m) i ocenie stanu siedliska z uwzględnieniem bazy roślin żywicielskich gąsienic, dostępności mrówek gospodarzy, stopnia ekspansji roślin inwazyjnych oraz podrostu drzew lub krzewów. Termin wykonania badań powinien obejmować przedział czasowy od końca czerwca do początku września.</p>

Poniżej przedstawiono przykładowy formularz do wykonania monitoringu siedlisk. Wszystkie formularze dla obszaru Natura 2000 zostały opracowane na podstawie Podręczników Inspekcji Ochrony Środowiska. Wskaźniki i parametry zostały przyjęte bez modyfikacji wg powyższych podręczników.

Tab. 1. Przykładowy formularz do wykonania monitoringu siedlisk

Karta obserwacji siedliska przyrodniczego na stanowisku (9130)			
Stanowisko - informacje podstawowe			
Typ stanowiska			
Zbiorowiska roślinne			
Opis siedliska na stanowisku			
Powierzchnia płatów siedliska			
Obszar Natura 2000			
Inne obszary chronione, na których znajduje się stanowisko			
Współrzędne geograficzne			
Wymiary transektu			
Wysokość n.p.m.			
TRANSEKT (9310)			
Parametry/wskaźniki	Opis wskaźnika	Wartość parametru /wskaźnika	Ocena wskaźnika
Powierzchnia siedliska			
Specyficzna struktura i funkcje			
Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Opisać, ocenić, wymienić typowe gatunki dla zbiorowiska, odnieść się do ewentualnych zaburzeń		
Skład drzewostanu	Podać gatunki wchodzące w skład drzewostanu oraz ich udział, ze wskazaniem typowych dla buczyn oraz ekologicznie obcych.		
Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Gatunki, szacunkowe pokrycie (%)		

Struktura pionowa i przestrzenna fitocenozy	Opisać		
Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)	Udział drzew starszych niż 100 lat i starszych niż 50 lat		
Naturalne odnowienie drzewostanu	Opisać		
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Gatunki, pokrycie, odnawianie		
Inwazyjne gatunki obce w podszyciu i runie	Wymienić gatunki obce i podać ich oszacowane pokrycie		
Martwe drewno (pomiar wg IUL). Wszystkie fragmenty, których źródłem pochodzenia jest powierzchnia transektu.	Martwe drz. stojące (posusz) i martwe drz. stojące złamane (złomy)mierzymy gdy ich pierśnica jest większa lub równa 70 mm(w korze); zapisuje się: gatunek; dla posuzu pierśnicę w mm oraz wysokość w metrach; dla złomu pierśnicę w mm, wysokość złomu w metrach (nie uwzględnia się części złomu o grubości poniżej 70 mm); drewno drzew ściętych i wyrwanych oraz fragmenty martwych strzał, kłód, wierzchołków, gałęzi rejestruje się, jeżeli ich grubość w grubszym końcu jest większa niż 100 mm (w korze), rejestrujemy: gat.; grubość drzewa w mm mierzona w połowie długości oraz długość drzewa w metrach, przy czym nie uwzględnia się części o grubości poniżej 70 mm)		
Martwe drewno (łącznie zasoby)	Wartość w m ³ /ha, przeliczenie wg zliczenia danych z transektu		
Martwe drewno wielkowymiarowe	Wartość w szt./ha, wg zliczenia z transektu i przeliczenia na ha		
Mikrosiedliska drzewne (drzewna biocenotyczne)	(H)Drzewa z hubami, (Ob) drz. z istotnymi oblamaniem korony (Os) drz. z zamarlými głównymi konarami w koronie - martwa część - co najmniej ¼ korony, (Rz) rozszczenie pnia na wiele(min.5) drzazg o długości min. 50 cm, (Pr) drz. z bliznami piorunowymi-min. 3m dł i sięgające bielu, (Pk)drz. z pęknięciami pnia dł >50cm i sięgającymi min. 2cm w głąb bielu, (Dz)drz. z dziuplami >5cm średnicy bez próchna, (DzP)drz. z próchnowiskami, (Wk)wykroty z talerzem korzeni min.1.2m, drz. prawdopodobnie ponad 150letnie (S). Spisać i przeliczyć szt/ha	H Ob Os Rz Pr Pk Dz DzP	

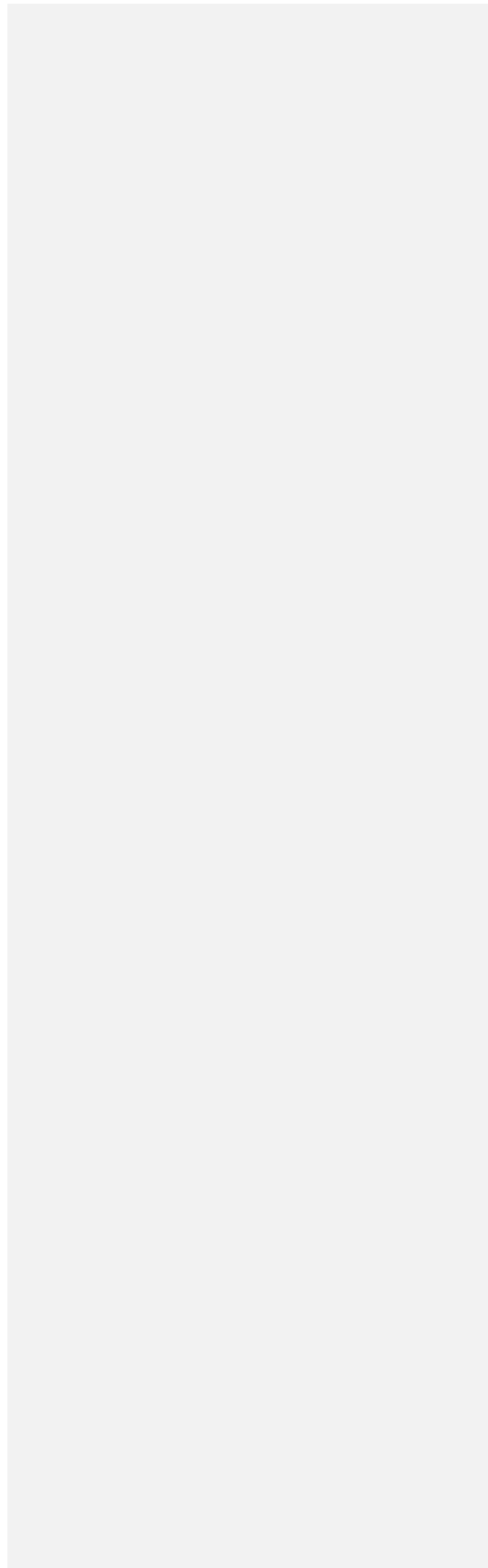
		Wk		
		S		
		szt/ha		
Inne zniekształcenia w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Opisać			
Perspektywy ochrony				
Ocena ogólna	Uwagi:	FV		
		U1		
		U2		
Aktualne oddziaływania (9130)				
Kod	Nazwa działalności	Intensywność	Wpływ i opis	
Inne informacje				
Inne wartości przyrodnicze				
Inne obserwacje				
Uwagi metodyczne				

Integralną częścią karty obserwacyjnej przedmiotów ochrony są zdjęcia fitosocjologiczne oraz zestawienie z pomiaru martwego drewna zgodnie z PMŚ GIOŚ.

Załącznik nr 1. Uzupelnienie szablonu dokumentacji Planu w części dotyczącej I etapu prac tj. punktów od 1.1 do 1.7.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2. OBSZAR NATURA 2000 POGÓRZE PRZEMYSKIE PLB180001

2.1. USTALENIA TERENU OBJĘTEGO PROJEKTEM PLANU

Opracowanie dokumentacji PZO wraz z wykonaniem niezbędnych ekspertyz przyrodniczych i przygotowaniem danych w standardzie GIS dla obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 w części poza gruntami Skarbu Państwa, będącymi w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w granicach administracyjnych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie (Nadleśnictwa Bircza, Dynów, Krasiczyn, Kańczuga) oraz poza rezerwatem Broduszurki.

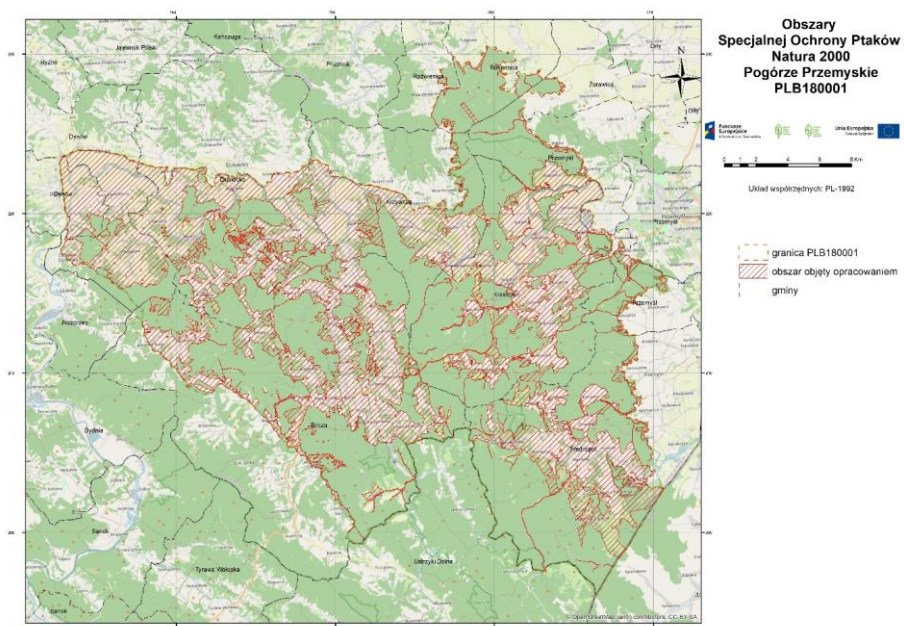
Obszar opracowania wynosi więc 29108,46 ha jest to 44,52% ogólnej powierzchni obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyski PLB180001.

Tab. 9. Zestawienie powierzchni objętej opracowaniem projektu Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

Rodzaj powierzchni	Powierzchnia geometryczna [ha]	Udział [%]
Powierzchnia obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 (zgodnie z rozporządzeniem z 12. 01.2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków z zm. z 1.02.2022 r.)	65390,19	100,00
Powierzchnia gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Bircza, dla której stwierdzono przesłanki określone w art. 28 ust. 11 o ochronie przyrody, które uzasadniałyby nieobejmowanie części obszaru projektem Planu	15335,52	23,45
Powierzchnia gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Dynów, dla której stwierdzono przesłanki określone w art. 28 ust. 11 o ochronie przyrody, które uzasadniałyby nieobejmowanie części obszaru projektem Planu	5052,01	7,72
Powierzchnia gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Krasiczyn, dla której stwierdzono przesłanki określone w art. 28 ust. 11 o ochronie przyrody, które uzasadniałyby nieobejmowanie części obszaru projektem Planu	13760,00	21,04
Powierzchnia gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Kańczuga, dla której stwierdzono przesłanki określone w art. 28 ust. 11 o ochronie przyrody, które uzasadniałyby nieobejmowanie części obszaru projektem Planu	2108,63	3,23
Powierzchnia gruntów w rezerwacie Broduszurki, dla którego stwierdzono przesłanki określone w art. 28 ust. 11 o ochronie przyrody, które uzasadniałyby nieobejmowanie części obszaru projektem.	25,57	0,04
Powierzchnia objęta opracowaniem projektu Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001	29108,46	44,52

Obszar Natura 2000 Pogórze Przemyskie położony jest na terenie województw podkarpackiego, powiat rzeszowski gmina Dynów (wiejska), Dynów (miejska), powiat przemyski gmina: Dubiecko, Fredropol, Bircza, Krasiczyn, Przemysł, Krzywca, Żurawica, miasto Przemysł, powiat jarosławski, gmina: Roźwienica, Rokietnica, powiat bieszczadzki,

gmina Ustrzyki Dolne. Plan zadań ochronnych zostanie ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Ryc. 2. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

2.2. USTALENIE PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBJĘTYCH PROJEKTEM PLANU ORAZ USTALENIE ZAKRESU KONIECZNEJ INWENTARYZACJI.

Przedmiotami ochrony objętymi projektem Planu są gatunki ptaków zestawione w tabeli poniżej.

Tab. 10. Gatunki będące przedmiotami ochrony wg SDF z 01.2022
obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB 180001

Lp.	KOD	Nazwa polska	Nazwa łacińska
1	A223	Włochatka	<i>Aegolius funereus</i>
2	A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>
3	A091	Orzeł przedni	<i>Aquila chrysaetos</i>
4	A089	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina (Clanga pomarina)</i>
5	A104	Jarząbek	<i>Bonasa bonasia</i>
6	A215	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>
7	A031	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>
8	A030	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>
9	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>
10	A239	Dzięcioł białogrzbiety	<i>Dendrocopos leucotos</i>
11	A321	Mucholówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>
12	A320	Mucholówka mała	<i>Ficedula parva</i>
13	A217	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>
14	A127	Żuraw	<i>Grus grus</i>
15	A022	Bączek	<i>Ixobrychus minutus</i>
16	A338	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>
17	A072	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>
18	A241	Dzięcioł trójpalczasty	<i>Picoides tridactylus</i>
19	A234	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>
20	A220	Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>
21	A307	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>

2.3. ORGANIZACJA PROCESU KOMUNIKACJI Z RÓŻNYMI GRUPAMI INTERESU

Według specyfikacji istotnych warunków zamówienia (Zamówienie RDOŚ Rzeszów WPN 261.2.1.2021 załącznik nr 1 opis przedmiotu zamówienia) proces organizacji komunikacji społecznej ma przebiegać w następujący sposób.

Ad. 3. Organizacja procesu komunikacji z różnymi grupami interesu

- e) Wykonawca w porozumieniu z Zamawiającym zidentyfikuje różne grupy interesu oraz opracuje zasady i sposoby komunikowania się z nimi w toku całego procesu pracy nad *projektem Planu*, uwzględniając specyfikę danego obszaru Natura 2000 i znaczenie tych grup dla realizacji zapisów *projektu Planu*.
- f) Podczas identyfikacji różnych grup interesu i wskazaniu odpowiednich sposobów i narzędzi komunikowania się z nimi, należy brać pod uwagę te osoby/instytucje, które:
 - powinny aktywnie uczestniczyć w pracach nad *projektem Planu*,
 - powinny angażować się w proces planistyczny, ponieważ opracowywany *projekt Planu* będzie ich dotyczył (zarządcy terenu, gdzie występują przedmioty ochrony),
 - mogą dostarczać informacji niezbędnych do sporządzenia *projektu Planu*,
 - mogą interesować się opracowywaniem *projektu Planu* z różnych względów, np. pod kątem inwestowania lub turystycznego wykorzystania terenu.
- g) Opracowane przez Wykonawcę zasady i sposoby komunikowania się pomiędzy Wykonawcą, Zamawiającym a różnymi grupami interesu zaangażowanymi w proces tworzenia *projektu Planu* wymagają, przed ich wdrożeniem, zatwierdzenia przez Zamawiającego.
- h) Głównym kanałem udostępniania informacji o projekcie wszystkim zainteresowanym osobom i podmiotom będzie strona internetowa Zamawiającego.

Tab. 11. Zespół Lokalnej Współpracy

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt*
1.	mgr inż. Leszek Reizer	Koordynator Planu	Wykonawca	tel. 608305281, email: leszek.reizer@przemysl.buligl.pl

<i>L.p.</i>	<i>Imię i nazwisko</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje</i>	<i>Kontakt*</i>
2.	Krzysztof Cholewa,	Przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie	RDOŚ w Rzeszowie	tel. 17 785 00 44 email: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
3.	Adam Smoleń	Przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie	RDOŚ w Rzeszowie	tel. 17 785 00 44 email: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
4.	Wojciech Cyran	Przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie	RDOŚ w Rzeszowie	tel. 17 785 00 44 email: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
5.				
6.				
7.				

2.4. WYKONANIE OPISU METODYK INWENTARYZACJI ORAZ METODYK OCENY STANU OCHRONY POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTÓW OCHRONY

Tab. 12. Ptaki będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

Dane obszaru i gatunku			Inwentaryzacja: powierzchnie próbne (PP) na 2022 r.						
Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Grupa obserwacji [Gr_gat]	Siatka, tansekt [km]	PP planowane [szt]	Termin 1	Termin 2	Termin 3	Terminy uwagi
A223	Włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	sowy	4x4	2	25III-10IV	15-30IV	-	
A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	nadrzeczne	liniowe 5	4	20IV-30V		-	
A091	Orzeł przedni	<i>Aquila chrysaetos</i>	szponiaste	10x10	1	10IV-15V	15VI-15VII	-	
A104	Jarząbek	<i>Bonasa banasia</i>	jarząbek	2x2	2	od 10IV	do 10V	-	2x; odstęp 14/21 dni
A215	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>	sowy	4x4	2	1-31III		-	
A030	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	szponiaste	10x10	1	10IV-15V	15VI-15VII	-	
A031	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	tereny zab.	cenzus	całość	10IV-10V	1-25VII	-	555 ha (27 konturów)
A089	Orlik krzykliwy	<i>Clanga pomarina (Aquila pomarina)</i>	szponiaste	10x10	1	10IV-15V	15VI-15VII	-	
A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>	derkacz	2x2	2	15V-10VI	15-30VI	-	odstęp 7-14 dni
A239	Dzięcioł białogrzioty	<i>Dendrocopos leucotos</i>	dzięcioły	2x2	2	20III-10IV	15IV-10V	-	
A321	Muchołówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>	muchołówki	1x1	2	25IV-5V	6-15V	16-25V	
A320	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>	muchołówki	1x1	2	25IV-5V	6-15V	16-25V	

Dane obszaru i gatunku			Inwentaryzacja: powierzchniowe próbnice (PP) na 2022 r.						
Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Grupa obserwacji [Gr_gat]	Siatka, tansekt [km]	PP planowane [szt]	Termin 1	Termin 2	Termin 3	Terminy uwagi
A217	Sóweczka	<i>Glaucopteryx passerinum</i>	sowy	4x4	2	od 15III	do 15IV	-	2x
A127	Żuraw zwyczajny	<i>Grus grus</i>	wodne	cenzus	1		do 5VI	-	przy okazji (z wodnymi)
A022	Bączek zwyczajny	<i>Ixobrychus minutus</i>	wodne	cenzus	1	od 15V	do 5VI	-	
A338	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	derkacz	2x2	2	15-31V	1-15VI	-	różnica ok. 15 dni
A072	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	szponiaste	10x10	1	10IV-15V	15VI-15VII	-	
A241	Dzięcioł trójpalczasty	<i>Picoides tridactylus</i>	dzięcioły	2x2	2	20III-10IV	15IV-10V	-	
A234	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>	dzięcioły	2x2	2	20III-10IV	15IV-10V	-	
A220	Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>	sowy	4x4	2	od 1III	do 15V	-	2x
A307	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	derkacz	2x2	2	od 15V	do 15VI	-	2x; odstęp 15-20 dni

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Inwentaryzacja będzie przeprowadzona na gruntach nie będących w zarządzie nadleśnictw podległych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z poszanowaniem własności prywatnej. Założenia do inwentaryzacji w większości pokrywają się z metodyką zalecaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, opisanych w podręczniku metodycznym „Monitoring Ptaków Lęgowych” pod redakcją Chylarecki i inni. Biblioteka Monitoringu Środowiska. Wydanie drugie uzupełnione 2015. Wyjątek stanowią niektóre gatunki, które ze względu na termin sporządzenia projektu PZO wymagały modyfikacji założeń zawartych w tej metodyce, w uzgodnieniu ze zlecniodawcą.

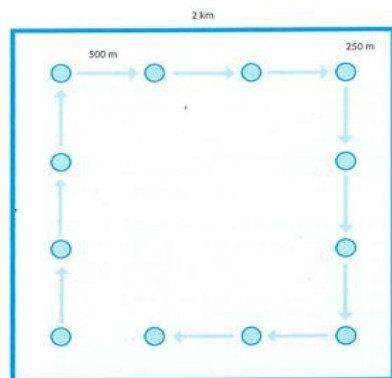
Inwentaryzacje na omawianych obszarach oparto na systemie losowych powierzchni próbnych (w tym transektów liniowych).

Gatunki ptaków zebrano w grupy obserwacji, o podobnych wymaganiach i takiej samej siatce losowania, jak np. „leśne”, dla wyboru powierzchni próbnych i obserwacji. W grupie „leśne” - jako jedynej - wyróżniono też dwie podgrupy, z zróżnicowanymi punktami wabień, dostosowanych do obserwacji gatunków: dzięcioły (dzięcioł białogrzbiety *Dendrocopos leucotos*, dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*) oraz jarząbek *Bonasa banasia*.

Wybór powierzchni próbnych wykonano z siatek jednolitych, pokrywających cały obszar. Siatki losowania, wybrane z nich musiały spełniać dwa warunki – pierwszy to minimalny % powierzchni zawierania się w obszarze PLB, drugi to minimalny % powierzchni optymalnego siedliska gatunku. Losowania wykonano w programie Quantum GIS. W przypadku gatunków tego wymagających, w ramach poligonów dodano linie obserwacji i punkty wabień, według zaleceń opisanych w podręczniku metodycznym

Przy planowaniu wyboru z dwu nierównych grup, tj. jedna – z pełnym pokryciem terenu obserwacji z terenem opracowania oraz druga – (z wyłączeniem gruntów Skarbu Państwa będących w zarządzie nadleśnictw wchodzących w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie) - wspomagano się rozwiązaniami zastosowanymi w ramach projektu „Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat” z 2015 r.

Przykład rozplanowania linii obserwacji i punktów wabiń przedstawiono poniżej:

Ryc. 1. Przykład rozmieszczenie projektowanych punktów wabiń oraz trasy przejścia obserwatora pomiędzy punktami na powierzchni próbnej (tu - do inwentaryzacji dzięciołów, wg podręcznika metodycznego Chylarecki i inni 2015)

Grupa: tereny zabudowane

bocian biały *Ciconia ciconia*

Cenzus – inwentaryzacja na całości siedlisk optymalnych.

Inwentaryzację zaplanowano na całości siedlisk optymalnych, poza gruntami skarbu państwa. Liczenie odbędzie się w dwóch terminach I od 10 kwietnia do 10 maja i obejmie liczenie gniazd na danym terenie. Termin drugi od 1 do 25 lipca, zostanie sprawdzony sposób zajęcia gniazd. Pora prowadzenia i przebieg kontroli: wg zasad opisanych w podręczniku metodycznym „Monitoring Ptaków Lęgowych” pod redakcją Chylarecki i inni. Biblioteka Monitoring Środowiska. Wydanie drugie uzupełnione 2015.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Grupa: derkacz (derkacz *Crex crex*, gąsiorek *Lanius collurio*, jearzębatka *Sylvia nisoria*.)

derkacz *Crex crex*,

Inwentaryzację zaplanowano na 2 kwadratowych powierzchniach próbnych o boku 2 km x 2 km, wyznaczonych ze względu na ich optymalność dla badanych gatunków. Wybór siatki losowania - warunek - ponad 70% powierzchni zawiera się w obszarze, wybór powierzchni próbnych - warunek - ponad 40% udziału siedlisk optymalnych (łąki, pastwiska).

Obserwacja na wylosowanych powierzchniach próbnych na konturach powierzchni pastwisk i łąk. Kontrola obejmuje całość obszaru w granicach wskazanych powierzchni próbnych. W każdym z konturów obserwator wyznaczy w - pierwszym wejściu - powierzchnie nasłuchu: w małych zwartych konturach - jedną powierzchnię nasłuchu usytuowaną centralnie, w większych lub wydłużonych - większą ich liczbę, kierując się zasadą utrzymywania, w miarę możliwości 250 m odległości od granic powierzchni i około 500 m odległości pomiędzy punktami nasłuchu. W kolejnych latach nasłuch będzie prowadzony w tych samych punktach. Na każdym punkcie wykonać należy nasłuch trwający co najmniej 5 minut. Podczas nasłuchu zanotować azymut oraz szacunkową odległość w przedziałach: 1-50 m, 50-200 m, 200-500 m, > 500 m do każdego odzywającego się samca derkacza. Późniejsze naniesienie azymutów na mapę oraz określenie miejsc ich przecięcia pozwoliło na wyznaczenie punktów, w których znajdowały się poszczególne samce. Każdą z powierzchni próbnych skontrolować dwukrotnie, podczas kontroli nocnych: I kontrola - od 15 maja do 10 czerwca, II kontrola - od 15 do 30 czerwca, w krótkich odstępach czasu (7 - 14 dni). Liczenia - w nocy, w czasie największej aktywności głosowej derkaczy, przypadającej na godziny od 22.00 (pierwsze liczenie) lub 23.00 (drugie liczenie) do około 4.00 rano, notując w formularzu terenowym i na mapie topograficznej oraz za pomocą odbiornika GPS wszystkie stwierdzenia inwentaryzowanych samców. Stymulacja głosową stosować jedynie w momencie rozpoczynania kontroli, poprzez odtwarzanie terytorialnego głosu derkacza przez około 30 sekund (głośność około 95 dB mierzona w odległości 1 km).

Unia Europejska
Fundusz Spójności

gąsiorek *Lanius collurio*,

Na powierzchni należy przemieszczać się pieszo, obserwując szczególnie tereny nieleśne. Notować wszystkie gąsiorki widziane lub słyszane podczas przejścia trasą. Obserwacja - ze szczególnym uwzględnieniem równoczesnych stwierdzeń samców. Każdą z wyznaczonych w trakcie pierwszego przejścia tras należy skontrolować dwukrotnie w okresie wiosennym, notując w formularzu terenowym i na mapie topograficznej oraz za pomocą odbiornika GPS wszystkie stwierdzenia inwentaryzowanego gatunku. Pora kontroli to godziny poranne (od 6.00 do 10.00). Kiedy ptaki mają zaawansowane lęgi (druga kontrola), można prowadzić obserwacje także w godzinach późniejszych. Należy wykonać dwie kontrole w terminach: I kontrola - od 15 do 31 maja, II kontrola – od 1 do 15 czerwca, w odstępie ok.15 dni. Stosowanie symulacji głosowej nie ma uzasadnienia.

jarzębatka *Sylvia nisoria*

Liczenie jarzębatki należy przeprowadzić podobnie jak w przypadku gąsiorka, jednak z tą różnicą, że należy liczenie należy wykonać je dwukrotnie w dwóch terminach, od 15 maja oraz do 15 czerwca, w odstępie 15-20 dni. Liczenia tego gatunku poza godzinami porannymi powinny być wykonywane z symulacją głosową.

Grupa: leśne

Inwentaryzację zaplanowano na 2 kwadratowych powierzchniach próbnych o boku 2 km x 2 km, wyznaczonych ze względu na ich optymalność dla badanych gatunków. Wybór siatki losowania - warunek - ponad 70% powierzchni zawiera się w obszarze, wybór powierzchni próbnych - warunek - ponad 50% udziału siedlisk optymalnych (lasy, krzewy).

Podgrupa 1: dzięcioł biało brzbiety *Dendrocopos leucotos*, dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*, dzięcioł zielonosiwy.

Rozmieszczenie transektów w kwadracie powierzchni obserwacyjnej, trasy przejścia oraz liczbę i lokalizację punktów wabienia (12 pkt.), zaplanowano według schematu podanego na stronie 516 Poradnika metodycznego Monitoring ptaków lęgowych. Na punkcie wabienia stymulację głosową należy przeprowadzić odtwarzając głosy wyszczególnionych wyżej gatunków dzięciołów. Jeśli na konkretnym stanowisku wabienia uzyskamy potwierdzenie obecności danego gatunku, to na kolejnym stanowisku stymulację tego gatunku należy zaniechać. Jeśli powyższa sytuacja zaistnieje na punkcie poprzedzającym punkt narożny transektu, stymulację danego gatunku należy kontynuować dopiero na trzecim z kolei stanowisku. Opisane ograniczenia stymulacji mają na celu wyeliminowanie zawyżania wyników w efekcie „ciągnięcia” za sobą ptaków na kolejne punkty wabienia. Inwentaryzację na wybranych powierzchniach próbnych z wyznaczonymi transektami, kierunkiem przejścia i lokalizacją punktów wabienia. Jeśli będzie to konieczne, lokalizacje te mogą być modyfikowane przez obserwatorów podczas pierwszej kontroli. Modyfikacje te mogą wynikać jedynie z charakteru siedliska. W każdym wyznaczonym punkcie obserwator zatrzymuje się na odpowiednią ilość minut dla każdego z inwentaryzowanych gatunków. Dla gatunków stymulowanych głosowo na przemian prowadzi nasłuch i odtwarza głosy wydawane przez poszczególne gatunki. Dla dzięciołów biało brzbiety i trójpalczastego pojedyncza 10-minutowa sesja w punkcie obejmuje: odtwarzanie werblowania – 2 min., nasłuch i obserwacja – 3 min., odtwarzanie głosów kontaktowych – 2 min, nasłuch i obserwacja – 3 min. Dla dzięcioła zielonosiwego pojedyncza 5-minutowa sesja w punkcie obejmuje: nasłuch – 1 min., stymulacja – 1 min., nasłuch – 1 min., stymulacja – 1 min., nasłuch – 1 min. Inwentaryzacja obejmuje wykonanie dwóch kontroli terenowych: pierwszej w terminie od dnia

Unia Europejska
Fundusz Spójności

20 marca do dnia 10 kwietnia oraz drugiej - w terminie od dnia 15 kwietnia do dnia 10 maja w odstępach około dwutygodniowych.

podgrupa 2: jarząbek *Bonasa banasia*

Wykonanie obserwacji będzie podobne jak w przypadku dzięciołów i na tych samych powierzchniach próbnych, lecz z inną ilością punktów wabień i liniami obserwacji.

Inwentaryzację należy przeprowadzić na wybranych powierzchniach próbnych 2x2 km. Punkty nasłuchu (28 pkt.) na transekcie, zlokalizowane wstępnie co 250 m, należy ustalać w terenie i określać ostateczne położenie za pomocą odbiornika GPS (tzw. waypointy). Ich lokalizacja powinna być taka sama w kolejnych kontrolach. Technika wabienia: obserwator, po zatrzymaniu się w punkcie wabienia i odczekaniu minimum 2 minut, przez kolejną 1 minutę wabi głosem godowym jarząbka, następnie prowadzi nasłuch przez 2 minuty. Zaleca się nagrania, w których częstość powtórzeń wynosi 3-5 na minutę. Obserwator notuje liczbę ptaków, kierunek z jakiego nastąpiła reakcja lub pojawienie się ptaka (przelot albo ciche przejście), jak również przelot z charakterystycznym trzepotem skrzydeł. Jednostką liczenia jest samiec odzywający się głosem terytorialnym – „śpiewający” w czasie toków wiosennych. Liczba zarejestrowanych samców jest indeksem liczebności lokalnej populacji. Transekt należy pokonywać pieszo, przy czym kierunek przemieszczania się obserwatora w drugiej kontroli powinien być odwrotny niż w pierwszej. W zależności od warunków terenowych kontrola całego transektu powinna się odbyć w czasie porannej aktywności ptaków (od godziny po wschodzie słońca do południa), w miarę możliwości w korzystnych warunkach pogodowych (bez opadów atmosferycznych, bez wiatru, bez zachmurzenia oraz w temperaturze od +1 do +10 stopni Celsjusza). Należy wykonać dwie kontrole w terminie od 10 kwietnia do 10 maja w odstępach 2-3 tygodniowych (14-21 dni), połączone ze stymulacją głosową.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Grupa: muchołówki

mucholówka białoszyja *Ficedula albicollis*, mucholówka mała *Ficedula parva*

Inwentaryzację zaplanowano na 2 kwadratowych powierzchniach próbnych o boku 1 km x 1 km, wyznaczonych ze względu na ich optymalność dla badanych gatunków. Wybór siatki losowania - warunek - ponad 70% powierzchni zawiera się w obszarze, wybór powierzchni próbnych - warunek - ponad 50% udziału siedlisk optymalnych (lasy liściaste).

Celem inwentaryzacji jest oszacowanie liczby rewirów lęgowych w obrębie powierzchni 1x1 km na podstawie rejestracji osobników z punktów obserwacyjnych (nasłuchowych) rozmieszczonych co 300 m i interpretacji ich zachowania. Położenie punktów może być modyfikowane przez obserwatora w trakcie pierwszej kontroli w terenie, z uwagi na typ biotopu (punkty muszą być rozmieszczone w lesie) oraz warunki terenowe (dostępność miejsca liczenia i bezpieczeństwo pracy). Należy jednak zachować priorytet równomiernego rozmieszczenia, objęcia nasłuchem całego obszaru lasów na powierzchni 1x1 km oraz by punkty nie były położone zbyt blisko siebie (nie bliżej niż 300 m). W punktach nasłuchu należy rejestrować liczbę stwierdzonych (śpiewających) samców wymienionych wyżej dwóch gatunków. Długość nasłuchu dla każdego gatunku na punkcie nasłuchowym wynosi 5 minut. Kierunek przemarszu należy różnicować pomiędzy kontrolami, aby zminimalizować błąd związany z wpływem pory dnia na aktywność ptaków. Należy wykonać trzy kontrole w terminach: I kontrola – w okresie od 25 kwietnia do 5 maja, II kontrola – w okresie od 6 maja do 15 maja, III kontrola – w okresie 16 do 25 maja. Liczenia należy prowadzić w godzinach od 5.00 do 12.00.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Grupa: nadrzeczne

Zimorodek *Alcedo atthis* oraz dodatkowo, w razie stwierdzenia - dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus*.

Inwentaryzację zaplanowano na 4 transekty liniowe. Wybór transektów do losowania: grupa wyboru: warstwa – cieki (z BDOT).

- warunek 1: położenie w całości obszaru, na podstawie warstwy rzek i cieków (cieki) oraz ponad 90% na gruntach poza Lasami Skarbu Państwa,
- warunek 2 – szerokość min. 2 m,
- wybór transektów - nieprzerwany ciąg 5 km z warunkami jw.

Miejscem inwentaryzacji będą wybrane odcinki cieków. Inwentaryzację należy prowadzić przechodząc wolno transektem wzdłuż cieku (jednym z brzegów lub jego korytem), notując wszystkie stwierdzone osobniki powyższych gatunków, ustalając miejsca ich stwierdzeń za pomocą odbiornika GPS i określając (w miarę możliwości ich wiek, płć i kryterium lęgowości oraz zaznaczając na formularzu zasięg przemieszczeń.

Każdy z transektów należy skontrolować w okresie wiosennym, notując w formularzu terenowym i na mapie topograficznej oraz za pomocą odbiornika GPS wszystkie stwierdzenia inwentaryzowanych gatunków. Pora kontroli to godziny poranne (od 6.00 do 12.00), jednak kontrole mogą być przedłużane ze względu na objęcie nimi wąskiej grupy siedlisk i dominację stwierdzeń wizualnych. Zasadniczo wystarczy sprawdzenie pasa bezpośrednio w linii brzegowej, gdzie można oczekiwać zdecydowanej większości stanowisk. W uzasadnionych przypadkach można wykonać kontrolę skarp w odległości 20–30 m od brzegu. Celem inwentaryzacji jest oszacowanie liczby par lub terytoriów każdego z inwentaryzowanych gatunków w obrębie wskazanych transektów (odcinków cieków).

Dla zimorodka przewiduje się jedną kontrolę w terminie od 20 kwietnia do 30 maja,

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Grupa: wodne

bączek zwyczajny *Ixobrychus minutus*, żuraw *Grus grus* (przelotny)

Inwentaryzację zaplanowano na całości siedlisk optymalnych, poza gruntami skarbu państwa. Wybrano jeden punkt, z którego prowadzone będą obserwację i nasłuch. Liczenie odbędzie się w dwóch terminach od 15 maja oraz do 5 czerwca. Kontrole powinny być prowadzone w godzinach porannych 3.00-8.00 lub wieczorem 17.00-22.00. Na podstawie interpretacji stwierdzeń z obu kontroli terenowych obserwator winien dokonać eksperckiej oceny liczebności (rewirów/par lęgowych). Do oceny należy wykorzystać sumaryczną liczbę stwierdzonych rewirów/par lęgowych wykrytych w efekcie obu kontroli.

Liczenie żurawia odbywać się będzie w tych samych porach co bączka zwyczajnego, z uwagi na to, że gatunki zasiedlają podobny biotop, który w obszarze objętym PZO zajmują jedynie niewielki fragment

Grupa: sowy

włochatka *Aegolius funereus*, puchacz *Bubo bubo*, sóweczka *Glaucidium passerinum*, puszczyk uralski *Strix uralensis*

Inwentaryzację zaplanowano na 2 kwadratowych powierzchniach próbnych o boku 4 km x 4 km, wyznaczonych ze względu na ich optymalność dla badanych gatunków. Wybór siatki losowania - warunek - ponad 65% powierzchni zawiera się w obszarze, wybór powierzchni próbnych - warunek - ponad 50% udziału siedlisk optymalnych (lasy, krzewy) wybór z dwu grup wg proporcji ich udziału w powierzchni obszaru.

Metodyka prac to metoda transektu punktowego, z podanymi niżej modyfikacjami. Celem inwentaryzacji jest oszacowanie liczby rewirów lęgowych w obrębie powierzchni.

W granicach powierzchni próbnych zlokalizowano w sposób systematyczny 9 punktów nasłuchowych w odległościach 1250 m od siebie i 750 m od granic kwadratu. Ich położenie mogło być modyfikowane przez obserwatora w trakcie pierwszej kontroli w terenie, z uwagi na typ biotopu (punkty muszą być rozmieszczone w lesie) oraz warunki terenowe (dostępność miejsca liczenia i bezpieczeństwo pracy). Należały jednak zachować priorytet równomiernego rozmieszczenia, objęcia nasłuchem całego obszaru lasów na powierzchni oraz by punkty nie były położone zbyt blisko siebie (nie bliżej niż 1000 m). W punktach nasłuchu rejestrować wymienione wyżej cztery kluczowe gatunki oraz dodatkowo także pozostałe gatunki sów.

Dla zwiększenia prawdopodobieństwa wykrycia w punktach nasłuchu stosować stymulację głosową, polegającą na odtwarzaniu kolejno głosów terytorialnych: sóweczki, włochatki, puszczyka uralskiego i puchacza, rozdzielone przerwami na nasłuch, zawsze zachowując podaną kolejność wabienia gatunków. Łącznie na stymulację i nasłuch na pojedynczym punkcie przeznaczyć 20 minut.

Dla wszystkich stwierdzeń sów notować: gatunek, liczebność, płeć i wiek (o ile da się ją ustalić), a także szczegóły pomocne w ustaleniu lokalizacji osobnika (azymut i szacunkową odległość w linii prostej). Sowy wykryte podczas przemieszczania się pomiędzy punktami wabień odnotowywać oddzielnie i rejestrować dla nich analogiczne informacje.

Kontrole przeprowadzić w terminach:

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- dla sóweczki dwie kontrole: od 15 marca do 15 kwietnia; występują dwa szczyty aktywności głosowej – wieczorna (od zachodu słońca do całkowitego zapadnięcia zmroku oraz poranna (od pierwszych oznak świtu do wschodu słońca). W przypadku spontanicznej nocnej aktywności głosowej sóweczki kontrolę można kontynuować bez przerwy, bez stosowania symulacji głosowej. Kolejne kontrole sóweczki mogą się odbyć w krótkich odstępach czasu (np. w kolejnych dniach);

- dla włochatki dwie kontrole: I kontrola w dniach od 25 marca do 10 kwietnia, II kontrola w dniach od 15 do 30 kwietnia (w górach dopuszcza się przesunięcie tych terminów maksymalnie o 15 dni). Kontrole od jednej godziny po zachodzie słońca do świtu;

- dla puszczyka uralskiego dwie kontrole: od 1 marca do 15 maja; pierwszy szczyt aktywności głosowej między całkowitym zapadnięciem zmroku a godziną 24.00 oraz drugi między 2.00 do 3.00 nad ranem;

- dla puchacza: jedna kontrola od końca lutego przez cały marzec; występują dwa szczyty aktywności głosowej: od 2 godzin po zachodzie słońca do 23.00 oraz drugi – na około 1,5-2 godzin przed jego wschodem. Kontrola może być kontynuowana przez całą noc w przypadku wyjątkowej aktywności głosowej.

Obserwacje będą prowadzone w sprzyjających warunkach pogodowych. Kolejność kontrolowania punktów wabień na powierzchniach 4x4 km będzie odmienna w poszczególnych kontrolach. Dаты kolejnych kontroli (wyjąwszy odstępstwa podane wyżej) będą rozdzielone okresem co najmniej 10 dni.

Grupa: szponiaste

orzeł przedni *Aquila chrysaetos*, orlik krzykliwy *Clanga pomarina* (*Aquila pomarina*), trzmielojad *Pernis apivorus* oraz bocian czarny *Ciconia nigra*.

Inwentaryzację zaplanowano na 1 kwadratowej powierzchni próbnej o boku 10 km x 10 km. Wybór siatki losowania - warunek - ponad 70% powierzchni zawiera się w obszarze, wybór powierzchni próbnych - warunek - ponad 35% udziału powierzchni do opracowania.

Metodyka prac: Inwentaryzację należy przeprowadzić na wybranych powierzchniach badawczych. W granicach tej powierzchni obserwator wybierze do 10 sztuk punktów obserwacyjnych na wzniesieniach i obszarach otwartych. Czas przebywania na punkcie obserwacyjnym minimum 2 godziny; rozpoczęcie obserwacji o godzinie 7.00 rano.

Na powierzchni badawczej należy przeprowadzić dwie kontrole terenowe: pierwszą (mającą na celu wykrycie ptaków zajmujących terytorium) - w terminach: od 10 kwietnia do pierwszej połowy maja oraz drugą (umożliwiającą wykrycie ptaków lecących z pokarmem do gniazda) – od połowy czerwca do połowy lipca. Podczas obserwacji należy posługiwać się lornetką o 10 – krotnym powiększeniu oraz lunetą o powiększeniu 20-60x. Wszelkie sprawozdaniach z prac terenowych dla każdej powierzchni próbnej ornitologdy powinna zawierać terminy kontroli, określenia warunków pogodowych (zachmurzenie, wiatr, deszcz) i wyników liczenia.

Ocena przedmiotów ochrony będzie wykonana zgodnie z rozporządzenie MŚ z dnia 17 lutego 2010 w sprawie sporządzania projektu pzo dla obszaru Natura 2000.

Dla gatunków stan ochrony będzie scharakteryzowany następującymi parametrami: populacja; siedlisko; szanse zachowania gatunku.

Dla gatunków stan ochrony będzie scharakteryzowany następującymi parametrami: populacja; siedlisko; szanse zachowania gatunku.

Oceny dla parametru „populacja”:

- FV (właściwy) - liczebność jest stabilna w dłuższym okresie (mogą występować naturalne fluktuacje) oraz populacja wykorzystuje potencjalne możliwości obszaru, oraz struktura wiekowa, rozrodność i śmiertelność prawdopodobnie nie odbiegają od normy;

- U1 (niezadowalający) - liczebność wykazuje powolny trend spadkowy lub jest znacznie niższa od potencjalnych możliwości obszaru lub struktura, rozrodczość albo śmiertelność są antropogenicznie zaburzone;
- U2 (zły) - liczebność wykazuje silny trend spadkowy lub struktura wiekowa, rozrodczość i śmiertelność są zaburzone w sposób zagrażający powstaniem takiego trendu w najbliższej przyszłości;

Oceny dla parametru „**siedlisko**”:

- FV (właściwy) - wielkość wystarczająco duża i jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku
- U1 (niezadowalający) - wielkość i jakość siedliska antropogenicznie pogorszona tak, że nie jest optymalna dla gatunku
- U2 (zły) - wielkość zdecydowanie zbyt mała lub jakość niewątpliwie niezapewniająca długoterminowego przetrwania gatunku

Oceny dla parametru „**szanse zachowania gatunku**”:

- FV (właściwy) - brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10—20 lat jest niemal pewne;
- U1 (niezadowalający) - zachowanie gatunku w perspektywie 10—20 lat nie jest pewne, ale jest prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym negatywnym oddziaływaniom i przewidywanym umiarkowanym zagrożeniom;
- U2 (zły) - zachowanie gatunku w perspektywie 10—20 lat będzie bardzo trudne, silne negatywne zmiany w populacji i siedlisku lub przewidywane znaczne zagrożenia w przyszłości (praktycznie nie do wyeliminowania);

Unia Europejska
Fundusz Spójności

